

ΚΒΟ ΒΑΝΤΙΣ, ΑΪΝΤΑ; QUO VADIS, AIDA?

Σκηνοθεσία - Σενάριο: Τζασμίλα Ζμπάνιτς
Ηθοποιοί: Γιάσνα Τζούρισιτς, Ιζουντίν Μπάτζροβιτς, Μπόρις Ισάκοβιτς, Μπόρις Λερ.

Φωτογραφία: Κριστίν Α. Μάιερ

Μοντάζ: Γιαροσλάβ Καμίνσι

Μουσική: Αντόνι Λαζάρκιεβιτς

Χώρα: Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Αυστρία, Ρουμανία, Ολλανδία, Γερμανία, Πολωνία, Γαλλία, Νορβηγία και Τουρκία (Εγχρωμη)

Διάρκεια: 101'

Πρώτη προβολή: 7.00 μ.μ.

Δεύτερη προβολή: 9.30 μ.μ.

Διακρίσεις: 23 Βραβεία και 21 Υποψηφιότητες Academy Awards, Βραβεία Όσκαρ, USA 2021, Υποψήφιο Καλύτερης Διεθνούς ταινίας, BAFTA Awards 2021, 2 Υποψηφιότητες, Καλύτερης Ξενογλωσσής ταινίας και Σκηνοθεσίας, Antalya Golden Orange Film Festival 2020, Βραβείο Καλύτερης ταινίας, Austrian Film Award, AT 2021, 3 Βραβεία, Φωτογραφίας, Β' Γυναικείου Ρόλου και Παραγωγής, El Gouna Film Festival 2020, 2 Βραβεία, Καλύτερης Ηθοποιού και Golden Star στην ταινία, European Film Awards 2021, 3 Βραβεία, Καλύτερης Ευρωπαϊκής ταινίας, Καλύτερης Ευρωπαϊκής Σκηνοθεσίας, Καλύτερης Ευρωπαϊκής Ηθοποιού, Film Independent Spirit Awards 2021, Βραβείο Καλύτερης Διεθνούς ταινίας, Fribourg International Film Festival 2021, 2 Βραβεία, Κοινού και Νέων Κριτών, Göteborg Film Festival 2021, Βραβείο Dragon, Jerusalem Film Festival 2020, Βραβείο Καλύτερης Διεθνούς ταινίας.

Les Arcs European Film Festival 2020, 2 Βραβεία στη Σκηνοθέτη, Κοινού και Καλύτερης ταινίας, Luxembourg City Film Festival 2021, 2 Βραβεία στη Σκηνοθέτη, Μέγα Βραβείο και Βραβείο Κριτών, Miami Film Festival 2021, 2 Βραβεία στη Σκηνοθεσία, Rotterdam International Film Festival 2021, Βραβείο Κοινού, Sofia International Film Festival 2021, Βραβείο Καλύτερης Βαλκανικής ταινίας, Vilnius International Film Festival 2021, Βραβείο Κοινού, Καλύτερης ταινίας.

Το καλοκαίρι του 1995 ο σερβικός στρατός καταλαμβάνει τη βοσνιακή Σρεμπρένιτσα. Η Άιντα εργάζεται ως διερμηνέας για τις δυνάμεις των Ηνωμένων Εθνών, στο στρατόπεδο των οποίων καταφθάνουν χιλιάδες κάτοικοι της πόλης. Καθώς η τεταμένη κατάσταση γίνεται ασφυκτική, εκείνη θα πρέπει να πάρει αποφάσεις ζωής και θανάτου για τον εαυτό της και την οικογένειά της.

Η φιλομορφία της Βόσνιας Γιασμίλα Ζμπάνιτς (Χρυσή Άρκτος για το «Σεράγεβο Σ' Αγαπώ») επανέρχεται συχνά στα γεγονότα και τις επιπτώσεις του Βοσνιακού Πολέμου, δοκιμάζοντας αυτήν τη φορά να ζωντανέψει τα πλέον διαβόητα σημεία του. **Τη σφαγή της Σρεμπρένιτσα.** Την οδό προσέγγισής τους ανοίγει η άμεση μαρτυρία του δημοσιογράφου και διερμηνέα Χασάν Νουχάνοβιτς, καταγεγραμμένη στο «Under the UN flag», ο οποίος για μυθοπλαστικούς λόγους περνά στην οθόνη ως Άιντα Σελμανάγκιτς (μια καθηλωτική Γιάσνα Τζούρισιτς).

Τον Ιούλιο του 1995, ο σερβικός στρατός καταλαμβάνει τη βοσνιακή Σρεμπρένιτσα. Η Άιντα εργάζεται ως διερμηνέας για τις δυνάμεις των Ηνωμένων Εθνών, στο ολλανδικό

στρατόπεδο των οποίων καταφθάνουν πανικόβλητοι χιλιάδες κάτοικοι της πόλης. Οι κυανόκρανοι αδυνατούν να τους περιθάψουν όλους, οι οπλισμένοι Σερβοβόσνιοι περικυκλώνουν τις εγκαταστάσεις και απαιτούν πρόσβαση σ' αυτές, ενώ οι υποσχέσεις των διεθνών δυνάμεων για παρέμβαση αποδεικνύονται φρούδες. Καθώς η τεταμένη κατάσταση γίνεται πλέον ασφυκτική, η Άιντα θα πρέπει να πάρει κρίσιμες αποφάσεις για τον εαυτό της και την οικογένειά της. Ακολουθώντας την αεικίνητη πρωταγωνίστριά της, η οποία τρέχει μάταια ενάντια στο χρόνο, η πυρετώδης σκηνοθεσία της Ζμπάνιτς **μετατρέπει ένα συνηθισμένο πολιτικό δράμα σε καταγυσιακό αγωνιώδες θρίλερ**. Ο συναρπαστικός ρεαλισμός και η αδιάκοπη έντασή του του χάρισαν πλήθος βραβείων και μια οσκαρική υποψηφιότητα διεθνούς ταινίας, ενώ πειστικά θαρραλέα είναι η καταγγελτική στάση του απέναντι στην ανικανότητα της διεθνούς διπλωματίας και του ΟΗΕ να προστατέψουν χιλιάδες αθώους. Από την άλλη, η μανιχαϊστική προσέγγιση (Σέρβοι δολοφόνοι – Βόσνιοι αθώα θύματα) και η μελο-συγκαταβατική κορύφωσή του (παιδάκια παίζουν χαρούμενα σε αργή κίνηση, το διαμέρισμα αλλάζει «ματωμένα» χέρια) αποτελούν φτηνά τρικ εύκολης συγκίνησης.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΗΤΣΗΣ

Η πολυβραβευμένη πολιτική ταινία της Τζασμίλα Ζμπάνιτς, μετά το «Σαράγεβο Σ' Αγαπώ», μια καθηλωτική αποτύπωση της γενοκτονίας στη Σρεμπρένιτσα με σημαία μια εκπληκτική γυναικεία ερμηνεία.

Μια καθηλωτική ερμηνεία και μια δυνατή πολιτική ταινία φέρνει στο προσκήνιο η Τζασμίλα Ζμπάνιτς του «Σαράγεβο Σ' Αγαπώ» και συγκεντρώνει πλήθος βραβείων: υποψήφια για Οσκαρ Διεθνούς Ταινίας, για BAFTA Σκηνοθεσίας και Ξενόγλωσσης Ταινίας, Βραβείο Κοινού και Βραβείο Καλύτερης Ταινίας στο Φεστιβάλ Les Arcs, Βραβείο Κοινού στο Ρότερνταμ, Βραβείο Καλύτερης Διεθνούς Ταινίας στα Independent Spirit Awards, μεταξύ άλλων.

Στην καρδιά του πολέμου Σερβίας - Βοσνίας, το 1995, στη μικρή πόλη της Σρεμπρένιτσα έχουν συγκεντρωθεί, υπό διωγμό, χιλιάδες Βόσνιων Μουσουλμάνων. Το στρατόπεδο του ΟΗΕ είναι το μόνο σημείο που θεωρείται ασφαλές, ενώ ο χριστιανικός σερβικός στρατός του Μλάντιτς, ώρα με την ώρα, σφίγγει τον κλοιό της πολιορκίας. Μέσα στο στρατόπεδο, η Άιντα, πρώην δασκάλα αγγλικών, δουλεύει ως διερμηνέας για τους κυανόκρανους. Με το χρόνο να μετρά αντίστροφα προς την καταστροφή, το μέγεθος της οποίας κανείς δεν γνωρίζει ακόμα, η Άιντα αγωνίζεται να βάλει μέσα στο στρατόπεδο τον άντρα και τους δυο γιους της, για να εξασφαλίσει, πιστεύει, τη ζωή τους.

Βασισμένη στη μαρτυρία (και το βιβλίο Under the UN Flag) του δημοσιογράφου και διερμηνέα Χασάν Νουχάνοβιτς, η Ζμπάνιτς διανύει μια πορεία φρίκης, χτίζοντας, λεπτό με το λεπτό, την αγωνία, σ' ένα φιλμ του οποίου η κατάληξη είναι ήδη **καταχωρημένη στην Ιστορία ως ένα από τα μεγάλα εγκλήματα της ανθρωπότητας** (φυσικά η σκηνοθέτης κι η ταινία τάσσεται απόλυτα υπέρ των Βοσνίων κι εναντίον Σέρβων αλλά και Ολλανδών στο φιλμ, αλλά κανείς δεν μπορεί να τη θεωρήσει μονόπλευρη, όταν έχει, πια, επιβεβαιωθεί από την ίδια την πραγματικότητα). Σκηνοθετημένη σαν θρίλερ, με την κάμερα στο χέρι ν' ακολουθεί την ηρωίδα της στις απέλπιδες προσπάθειές της, θυμίζοντας, με λιγότερο εστέτ τρόπο, έναν «Γιο του Σαούλ», η Ζμπάνιτς χειρίζεται δυναμικά και ταυτόχρονα, σπαρακτικά το χρόνο, τη λαοθάλασσα μέσα κι έξω από το στρατόπεδο, την ιλιγγιώδη διαδρομή της Άιντα, αλλά και την αίσθηση της τραγικής ειρωνίας, παρεμβάλλοντας στη δράση μικρές σκηνές της προπολεμικής καθημερινότητας που παίρνουν, στο παρόν της ταινίας, διάσταση γκροτέσκ.

Η αίσθηση ασφυξίας εντείνεται από την εκπληκτική σωματική ερμηνεία και το βλέμμα της Γιάσνα Τζούρισιτς, της Σέρβας ηθοποιού που συμπυκνώνει, λες, σε 100 λεπτά το απόσταγμα της φρίκης του τόσο πρόσφατου και τόσο άγριου βαλκανικού πολέμου. Γιατί, ξεκάθαρα, **αυτή είναι μια ανθρωποκεντρική μεν, αλλά απόλυτα πολιτική ταινία**, που εκθέτει και καταδικάζει την παρορμιώδη, πια, βία της γενοκτονίας στη Σρεμπρένιτσα. Αν, μόνο, η Ζμπάνιτς εμπιστευόταν περισσότερο το κοινό της και τελείωνε την ταινία της εκεί όπου τελειώνει κι η ιστορία της. Αντίθετα, τοποθετώντας μια τελική σεκάνς «επιστροφής» στον τόπο του εγκλήματος, ολοκληρώνει με τρόπο κλισέ, μελοδραματικά χειριστικό, μια ταινία της οποίας η δύναμη κι ο ρεαλισμός δεν έχει καμία ανάγκη υπογράμμισης.

ΛΗΔΑ ΓΑΛΛΑΝΟΥ

JASMILA ZBANIC

Γεννήθηκε το 1974 στο Σαράγεβο, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Γιουγκοσλαβία. Είναι Σκηνοθέτης, Σεναριογράφος και Παραγωγός ταινιών.

Φιλμογραφία: 2022 The Last of Us (TV Series) (1 episode), 2020 Κβο Βάντις, Άιντα, , 2019 U zraku (Documentary short), 2014 Jedan dan u Sarajevu (Documentary), 2014 Love Island, 2013 For Those Who Can Tell No Tales, 2010 Na putu, 2008 Ιστορίες για τ' ανθρώπινα δικαιώματα (segment "Participation"), 2006 Σαράγεβο σ' αγαπώ, 2005/Ι Απλωσεσθέντα, 2003 Images from the Corner (TV Movie documentary), 2000 Crvene gumene cizme (Short), 1998 Made in Sarajevo (Documentary) (segment "Noc je. Mi svijetlimo"), 1998 Noc je, mi svijetlimo (Short)